

Projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw

Numer projektu:

UC99

Rodzaj dokumentu:

projekty ustaw

Typ dokumentu:

C – projekty implementujące UE

Informacje o przyczynach i potrzebie wprowadzenia rozwiązań planowanych w projekcie:

Obecne regulacje zawarte w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2020 poz. 261, z późn. zm.) (dalej: „ustawa OZE”) nie zapewniają skutecznego rozwoju odnawialnych źródeł energii (dalej: „OZE”), w obszarach objętych projektowanymi przepisami.

Projekt w szczególności ma za cel transpozycję dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz. Urz. UE nr L 328, z 21.12.2018 r.), zwanej dalej „RED II”, „dyrektywą RED II” lub dyrektywą 2018/2001.

Regulacje, które będą zawarte w nowelizacji dotyczą następujących obszarów:

I. Biometan

II. Klastry energii

III. Transpozycja RED II w następujących obszarach:

1. Ciepłownictwo i chłodnictwo (art. 23-24 RED II)
2. Gwarancje pochodzenia (art. 19 RED II)
3. Krajowy Punkt Kontaktowy OZE (art. 16 RED II)
4. Procedury administracyjne (art. 15-16 RED II)
5. Partnerski handel energią – peer-to-peer (art. 21 RED II)
6. Pozostałe przepisy REDII wymagające wdrożenia

IV. Modernizacja instalacji odnawialnych źródeł energii (zwanymi dalej „OZE”)

V. Wsparcie kontynuacyjne dla instalacji OZE, którym upływa 15-letni system wsparcia

VI. Hybrydowe instalacje OZE

VII. Morska energetyka wiatrowa (przepisy uzupełniające)

I. Biometan

Osiągnięcie celów klimatycznych, do czego w ramach członkostwa w UE zobowiązana jest Polska, w warunkach krajowych wymaga podejmowania zdecydowanych działań, w tym m.in. wykorzystania krajowego potencjału biometanu, którego rozwój może w istotny sposób pomóc w osiągnięciu ww. celów klimatycznych.

Celem podejmowanych działań jest przyjęcie regulacji wspierających rozwój wytwarzania biometanu. Projektowane regulacje będą w sposób efektywny zachęcać inwestorów do podejmowania decyzji w zakresie budowy instalacji do wytwarzania i oczyszczania biogazu lub biogazu rolniczego, wytwarzania biometanu oraz rozbudowy lub przebudowy istniejących sieci gazowych pod kątem umożliwienia zatłaczania biometanu. Jak wskazano wyżej, stworzenie optymalnych regulacji prawnych, które pozwolą w sposób stymulować stabilny rozwój tego sektora energetyki odnawialnej jest niezmiernie istotne dla realizacji zobowiązań międzynarodowych w zakresie energetyki odnawialnej w horyzoncie długoterminowym.

Istniejące regulacje prawne w zakresie wsparcia OZE nie odpowiadają faktycznym potrzebom w dziedzinie funkcjonowania instalacji wytwarzania biometanu, przez co, w praktyce nie stymulują one rozwoju tego rodzaju inicjatyw. W efekcie, pomimo że zgodnie z obowiązującym stanem prawnym, od kilku lat możliwe jest wprowadzanie oczyszczonego biogazu rolniczego do sieci gazowych dystrybucyjnych, do dnia dzisiejszego żadna tego rodzaju instalacja nie rozpoczęła działalności w kraju. Przeprowadzone analizy wskazują na szereg barier o charakterze prawnym oraz technicznym które są przyczyną takiego stanu i które projektowana ustawa stara się likwidować.

Brak szczegółowych rozwiązań w zakresie rozwoju sektora biometanu uniemożliwia obecnie wykorzystanie potencjału wytwarzania biogazu/biometanu w oparciu o krajowe surowce. Jednocześnie, szacunki wskazują na relatywnie duży potencjał energetyczny samego sektora rolno-spożywczego w zakresie produkcji biogazu rolniczego, który szacuje się na ponad 7,8 mld m³ rocznie („Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030”). Z kolei według szacunku spółki PGNiG S.A., krajowy potencjał wytwarzania biometanu wynosi ok. 7 mld m³ ogółem. Niewykorzystane pozostają również możliwości w zakresie efektywnego zmniejszenia emisji CO₂ w sektorach gospodarki takich jak: transport, ciepłownictwo czy elektroenergetyka, do których biometan może być adresowany jako odnawialny zamiennik paliw aktualnie wykorzystywanych.

Należy również mieć na uwadze, że postępujący w kraju wzrost konsumpcji gazu ziemnego, który odbywa się za sprawą m.in. nasilającego się wykorzystania tego surowca na potrzeby działania systemu elektroenergetycznego oraz wzrastającego popytu ze strony sektora transportu, wymagać będzie zwiększenia dostępności gazu ziemnego w sieciach gazowych. W tym kontekście należy wziąć pod uwagę, że zgodnie z założeniami projektu Polityki

energetycznej państwa do 2040 r., krajowe zużycie paliw gazowych będzie systematycznie wzrastać, przekraczając 18 mld m³, a jednocześnie w zaledwie 22% będzie pokrywane z wydobycia krajowego gazu ziemnego szacowanego na poziomie ok. 4 mld m³. Biorąc pod uwagę powyższe, istotnym elementem dla przyszłości oraz bezpieczeństwa energetycznego państwa jest optymalne wykorzystanie lokalnego potencjału wytwarzania biometanu. Biometan wytwarzany z surowców pozyskiwanych w najbliższej okolicy i wprowadzany do sieci gazowej może być w niedalekiej przyszłości istotnym elementem dywersyfikacji dostaw paliw gazowych na krajowy rynek zmniejszając krajowe uzależnienie od importu nośników energii. Rozwój sektora produkcji biometanu oznacza również potrzebę wybudowania licznych i rozproszonych terytorialnie zakładów, które przy odpowiednim zaprojektowaniu instrumentów wsparcia, będą jednym z istotnych elementów odbudowy polskiej gospodarki po okresie spowolnienia wywołanym pandemią COVID-19.

II. Klastry energii

Kolejnym problemem, który zostanie zaadresowany w projektowanej ustawie jest niewystarczająca dynamika rozwoju klastrów energii. W obecnym stanie prawnym zdiagnozowano szereg barier w tym zakresie, z których do najbardziej istotnych zaliczyć należy wątpliwości interpretacyjne w zakresie samej definicji klastra energii oraz podmiotowego i przedmiotowego zakresu działania klastrów energii, brak regulacji w zakresie rejestracji klastrów energii czy też propozycji instrumentów wsparcia, które promowałyby wykorzystanie OZE w ramach autokonsumpcji członków klastra energii, stanowiąc jednocześnie zachęty do ich lokalnego powstawania. Należy wskazać, że projektowana ustawa, oprócz rozwiązania ww. problemów, przyczyni się do zrealizowania celów wskazanych w dokumentach strategicznych kraju, takich jak Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych (KPD) oraz Polityka Energetyczna Polski do roku 2040 (PEP 2040).

III.1. Zwiększenie roli OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie

Założenia związane z implementacją RED II

W prawie krajowym brak jest rozwiązań w pełni umożliwiających prawidłową i skuteczną implementację dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz. Urz. UE nr L 328, z 21.12.2018 r.), zwanej dalej „RED II” lub dyrektywą 2018/2001 w odniesieniu do regulacji dotyczących ciepłownictwa systemowego w następującym zakresie:

- 1) funkcjonowania mechanizmów pozwalających na realizację wyznaczonego w art. 23 ust. 1 dyrektywy 2018/2001 celu w postaci zwiększenia udziału energii odnawialnej w sektorze ogrzewania i chłodzenia;
- 2) możliwości odłączenia się odbiorcy końcowego od systemu ciepłowniczego (art. 24 ust. 2, ust. 3 oraz ust. 7 dyrektywy 2018/2001);
- 3) obowiązku przyłączenia instalacji odnawialnego źródła energii oraz obowiązku zakupu ciepła z OZE (art. 24 ust. 4 lit. b), ust. 5 i ust. 6 dyrektywy 2018/2001);
- 4) obowiązku informowania odbiorców końcowych o efektywności energetycznej systemu ciepłowniczego oraz udziale energii odnawialnej w danym systemie ciepłowniczym (art. 24 ust. dyrektywy 2018/2001);
- 5) obowiązku określenia potencjału systemów ciepłowniczych pod względem zapewnienia usługi bilansującej i innych usług systemowych (art. 24 ust. 8 dyrektywy 2018/2001);
- 6) możliwości publikowania wykazu środków/podmiotów zobowiązanych realizujących cel, o którym mowa w art. 23 ust. 1 dyrektywy 2018/2001 (art. 23 ust. 3 i 6, załącznik VII dyrektywy 2018/2001);
- 7) obowiązku wprowadzenia systemu gwarancji pochodzenia ciepła z OZE (art. 19 dyrektywy 2018/2001);
- 8) definicji ciepła odpadowego (art. 2 dyrektywy 2018/2001).

Brak wprowadzenia przepisów regulujących ww. kwestie skutkować będzie brakiem implementacji dyrektywy 2018/2001 w tym zakresie.

Dotychczasowe regulacje krajowe dotyczące sektora ogrzewania są dalece niewystarczające w kontekście wymogów wprowadzanych przez wyżej wskazane przepisy dyrektywy 2018/2001. Potrzeba doprecyzowania zasad funkcjonowania ciepłownictwa systemowego wynika także z istniejących luk prawnych skutkujących nieefektywnym energetycznie i ekonomicznie wykorzystaniem potencjału tego sektora krajowej energetyki. Mechanizmy rynkowe w niewystarczającym stopniu stymulują budowę instalacji wytwarzających ciepło z odnawialnych źródeł energii, co w ostatecznym rozrachunku przyczynia się do zwiększenia kosztów transformacji energetycznej krajowej gospodarki oraz grozi niewykonaniem przez Polskę celów w zakresie udziału energii z OZE określonych w dyrektywie 2018/2001. Art. 23 dyrektywy określa, iż każde państwo członkowskie dąży do zwiększenia udziału energii odnawialnej w sektorze ogrzewania i chłodzenia orientacyjnie o 1,3 punktu procentowego jako roczna średnia wyliczona dla okresów 2021–2025 i 2026–2030, zaczynając od udziału energii odnawialnej w sektorze ogrzewania i chłodzenia osiągniętego w 2020 r.

W przypadku państw członkowskich, w których nie wykorzystuje się ciepła odpadowego i chłodu odpadowego, zwiększenie udziału ograniczone jest do 1,1 punktu procentowego.

III.2 Rozszerzenie stosowania gwarancji pochodzenia

Gwarancja pochodzenia jest dokumentem poświadczającym odbiorcy końcowemu wartości środowiskowe wynikające z unikniętej emisji gazów cieplarnianych oraz że określona w tym dokumencie ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej lub sieci przesyłowej została wytworzona z OZE w instalacjach odnawialnego źródła energii.

Wdrożenie RED II wymaga dostosowania przepisów i mechanizmu funkcjonującego już na rynku polskim, które z punktu widzenia funkcjonowania tego systemu mają charakter ewolucyjny. Gwarancje pochodzenia pozostają jednym z kluczowych elementów korporacyjnych umów na sprzedaż energii, stanowiących metodę finansowania rozwoju OZE, bez konieczności zaangażowania środków publicznych i tym samym, z zachowaniem odpowiednich proporcji, rodzaj alternatywy dla obowiązujących systemów wsparcia. Wykorzystanie gwarancji pochodzenia w tym zakresie stanowi warunek potwierdzenia wystąpienia efektu ekologicznego wynikającego z wykorzystania energii objętej taką umową.

III.3. Krajowy Punkt Kontaktowy OZE (KPK OZE)

Regulacje zawarte w ustawie OZE, w jej dotychczasowym brzmieniu nie zapewniają możliwości pełnego wsparcia informacyjnego, którym powinien zostać objęty przyszły wytwórca odnawialnych źródeł energii. Zainteresowany wytwórca OZE bierze udział w licznych postępowaniach, które są prowadzone przez różne organy administracyjne. Niemniej jednak, wnioskodawca nie ma możliwości uzyskania w jednym miejscu informacji, które dotyczą całości przeprowadzanego procesu. Art. 16 RED II stanowi, iż państwa członkowskie powołują lub wyznaczają co najmniej jeden punkt kontaktowy, wobec czego konieczne jest ustanowienie ram prawnych dla niezbędnych do utworzenia KPK OZE

III.4. Uproszczenie procedur administracyjnych

W zakresie procedur administracyjnych w procesie inwestycyjnym w OZE, Dyrektywa RED II stawia wymogi, do których spełnienia zobowiązane są państwa członkowskie Unii Europejskiej. Otoczenie regulacyjne wymiennie wpływa na warunki realizacji inwestycji w odnawialne źródła energii. Jednym z najistotniejszych elementów sprawnego procesu inwestycyjnego, obok jasności i przewidywalności rozstrzygnięć administracyjnych, jest długość trwania procedur administracyjnych, która może w skrajnych przypadkach skutkować nawet wycofaniem decyzji o podjęciu decyzji o realizacji projektu. W warunkach polskich identyfikuje się kilka rodzajów procedur administracyjnych, które w największym stopniu wpływają na czas realizacji projektów inwestycyjnych, a przez to także oddziałują na rozwój OZE. W szczególności, należy wskazać tu na:

- wymogi środowiskowe,
- wymogi zagospodarowania przestrzennego,
- czas uzyskiwania warunków przyłączenia,
- czas uzyskiwanie koncesji
- czas wydania decyzji o warunkach zabudowy.

Propozycje zmian przepisów proceduralnych będą mieć za cel ich skrócenie lub też dostosowanie w inny sposób – tak aby spełnić wymogi nałożone przez dyrektywę RED II i polepszyć warunki prowadzenia procesu inwestycyjnego przez inwestorów.

III.5. Partnerski handel energią (peer-to-peer) przez prosumenta

Projekt będzie przewidywać wdrożenie art. 21 pkt 2 lit. a dyrektywy RED II, który stanowi, że państwa członkowskie zobowiązane są zapewnić, by prosumenci energii odnawialnej:

- działający samodzielnie lub
- za pośrednictwem koncentratorów
- mieli prawo wytwarzać energię odnawialną, również na własne potrzeby, przechowywać i sprzedawać swoje nadwyżki produkcji odnawialnej energii elektrycznej, w tym m.in. poprzez ustalenia w zakresie partnerskiego handlu (peer-to-peer).

Zgodnie z art. 2 pkt 18 RED II, partnerski handel (peer-to-peer) energią odnawialną oznacza jej sprzedaż pomiędzy uczestnikami rynku:

- na podstawie umowy zawierającej z góry określone warunki dotyczące zautomatyzowanego wykonania transakcji i płatności za nią, bezpośrednio między uczestnikami rynku albo
- pośrednio, poprzez certyfikowanego uczestnika rynku będącego stroną trzecią, takiego jak koncentrator.

IV. System wsparcia umożliwiający modernizację instalacji OZE Obecnie obowiązują rozwiązania dedykowane modernizacji instalacji OZE w postaci definicji „modernizacji”, rozumianej

jako wykonanie robót polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego lub zmianie parametrów użytkowych lub technicznych instalacji OZE. Natomiast w przypadku gdy modernizacja obejmie instalację OZE, która nie otrzymuje już żadnego wsparcia (w postaci świadectw pochodzenia, w systemie aukcyjnym albo taryfy gwarantowanej), możliwe jest wystawienie takiej instalacji do aukcji po spełnieniu określonych warunków. Co ważne, opisywane mechanizmy zostały wyłączone z notyfikacji programu pomocowego w postaci aukcyjnego systemu wsparcia dla wytwórców energii z odnawialnych źródeł, zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej z dnia 13 grudnia

2017 r. SA.43697 (2015/N) – Polska - aukcyjny system wsparcia dla odnawialnych źródeł energii i odbiorców energochłonnych i dotychczas nie uzyskały odrębnej decyzji notyfikacyjnej. Dlatego ważne jest, aby zaproponować nowy system dla instalacji modernizowanych – uzupełniający obowiązujące i notyfikowane systemy wsparcia. Odpowiednie przepisy sprawią, że art. 4 RED II będzie całkowicie wdrożony.

V. Systemy wsparcia kontynuacyjnego umożliwiającego pokrycie uzasadnionych kosztów operacyjnych dla instalacji OZE po zakończeniu 15 letniego okresu wsparcia

Równoległe do systemu modernizacji instalacji OZE istnieje potrzeba wdrożenia systemu wsparcia kontynuacyjnego, lecz ograniczającego nakłady na przeprowadzenie niezbędnych inwestycji do poziomu niezbędnego do zachowania bieżącej działalności instalacji OZE.

System ten umożliwiłby pokrycie uzasadnionych kosztów operacyjnych dla instalacji OZE po zakończeniu 15-letniego okresu wsparcia. Bez uzyskania projektowanej pomocy wytwórcy energii w ww. instalacjach nie byłoby w stanie utrzymać zdolności produkcyjnych instalacji OZE po zakończeniu okresu wsparcia. Wsparcie powinno dotyczyć uzasadnionych kosztów operacyjnych zapewniających rentowność produkcji energii poprzez pokrycie różnicy pomiędzy kosztami operacyjnymi a przychodami ze sprzedaży energii po cenie rynkowej.

VI. Hybrydowe instalacje OZE

W związku z coraz ambitniejszymi celami Polski w zakresie udziału OZE w końcowym zużyciu energii brutto, a także rozwojem technologii magazynowania energii pozwalających na rozciągnięcie możliwości dysponowania mocą instalacji także poza czas bezpośredniego wytwarzania energii w tej instalacji, np. w warunkach bezwietrznych lub po zmroku, istnieje konieczność dostosowania regulacji dotyczących hybrydowych instalacji OZE.

VII. Zmiany w zakresie morskiej energetyki wiatrowej Zmiany ww. ustaw będą odpowiadać na potrzebę wprowadzenia niezbędnych modyfikacji redakcyjno-technicznych, w

celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych w zakresie ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 234, z późn. zm., zwaną dalej „ustawą offshore”), jak również są rezultatem doświadczeń wynikających ze stosowania ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej oraz ustawy – Prawo wodne, w kontekście przygotowania projektów morskich farm wiatrowych.

Wniosek został przygotowany z inicjatywy własnej Pełnomocnika Rządu do spraw Odnawialnych Źródeł Energii, popartej analizami przeprowadzonymi w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, zainicjowanymi jeszcze w Ministerstwie Energii. Stanowi on również rezultat przeglądu obowiązujących przepisów prawa unijnego i krajowego, uwag przekazanych przez organy administracji państwowej jak również wystąpień organizacji branżowych.

Projekt objęty wnioskiem o wpis ma także za cel w szczególności transpozycję dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz. Urz. UE nr L 328, z 21.12.2018 r.).

Istota rozwiązań ujętych w projekcie:

I. Biometan

Proponowanym rozwiązaniem problemów, które zostały zidentyfikowane i opisane powyżej, oraz proponowanym narzędziem interwencji jest nowelizacja obowiązujących aktów prawnych, tj. ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii oraz innych ustaw, tj. ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne oraz ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych.

Szczegółowy zakres zmian ujętych w projekcie ustawy stymulujących rozwój sektora biometanu obejmuje kompleksowy pakiet regulacji eliminujących bariery zidentyfikowane w ramach prowadzonych analiz, w tym:

1) wprowadzenie definicji biometanu, oraz wyłączenie pojęcia biogaz rolniczy z definicji biogazu; w związku z wprowadzeniem pojęcia biometan – wprowadzono również zmiany w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne w zakresie pojęcia - paliwo gazowe;

- 2) określenie zasad prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania biogazu lub biometanu z biogazu – poprzez utworzenie „rejstru wytwórców biogazu” prowadzonego przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki;
- 3) rozszerzenie zakresu rozdziału 3 ustawy OZE (zasady i warunki wykonywania działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego lub biopłynów oraz wytwarzania biogazu rolniczego lub biopłynów) o zasady i warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania biometanu z biogazu rolniczego – art. 24 ustawy OZE i kolejne, w szczególności rozszerzenie zakresu podmiotowego rejestru wytwórców biogazu rolniczego o wytwórców biometanu z biogazu rolniczego;
- 4) poszerzenie obszaru działalności spółdzielni energetycznych o możliwość wytwarzania biometanu;
- 5) uchylenie przepisów dotyczących wniosku o wydanie urzędowego potwierdzenia efektu zachęty (art. 47a ustawy OZE) oraz przepisów stanowiących o świadectwie pochodzenia biogazu rolniczego (art. 48 ustawy OZE i kolejne);
- 6) wprowadzenie gwarancji pochodzenia dla biometanu i rozszerzenie zakresu przedmiotowego rejestru gwarancji pochodzenia o dane dotyczące gwarancji pochodzenia biometanu;
- 7) zmiana definicji paliw gazowych w ustawie - Prawo energetyczne.

II. Klastry energii

W zakresie dotyczącym zapewnienia dynamicznego rozwoju klastrów energii projekt ustawy będzie również przewidywać kompleksowy pakiet rozwiązań, który swoim zakresem obejmuje:

- 1) ustanowienie czytelnych zasad zawierania porozumienia o utworzeniu klastra energii oraz doprecyzowanie definicji klastra energii;
- 2) doprecyzowanie przepisów określających zakres podmiotowy, przedmiotowy oraz obszar działania klastra energii;
- 3) stworzenie rejestru klastrów energii oraz określenie zasad jego funkcjonowania;
- 4) zapewnienie warunków rozwoju klastrów energii poprzez wprowadzenie mechanizmu premiowania zużycia na własne potrzeby (tzw. autokonsumpcja) energii wytworzonej przez członków klastra energii;
- 5) ułatwienie współpracy poszczególnych członków klastra energii z operatorami systemów dystrybucyjnych poprzez określenie szczegółowych zasad tej współpracy;
- 6) określenie dla klastrów energii wymagań w zakresie stopnia pokrycia w ciągu roku łącznych potrzeb własnych członków klastra energii w zakresie energii elektrycznej, łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej, a także wymogu, aby co najmniej 30%, a od 1 stycznia 2026 r. – co najmniej 50% energii wytwarzanej w rejestrowanym klastrze energii pochodziło z OZE – spełnienie przedmiotowych wymagań będzie warunkiem skorzystania przez dany klastery energii z preferencyjnych rozwiązań przewidzianych w projekcie.

III. 1 Zwiększenie roli OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie

W ustawie o odnawialnych źródłach energii doprecyzuje się przepisy, dotyczące pierwszeństwa zakupu ciepła ze źródeł odnawialnych i instalacji termicznego przekształcania odpadów oraz wprowadza się zasady wydawania i rozliczania gwarancji pochodzenia ciepła i chłodu z OZE w celu wypromowania i zainteresowania ekologicznymi dostawami ciepła.

W ustawie Prawo energetyczne konieczne będą zaostrzone warunki obowiązku przyłączenia do sieci ciepłowniczej oraz warunki odłączania się od sieci systemu nieefektywnego energetycznego, co jest wymogiem Dyrektywy RED II. W zakresie informowania odbiorców końcowych o efektywności energetycznej systemu ciepłowniczego oraz udziale energii odnawialnej w danym systemie ciepłowniczym potrzebne jest nałożenie na przedsiębiorstwa ciepłownicze obowiązków polegających na publikowaniu na stronie internetowej odpowiednich danych.

W odniesieniu do krajowego celu w zakresie udziału energii z odnawialnych źródeł energii w ciepłownictwie i chłodnictwie oraz orientacyjnej trajektorii udziału energii z odnawialnych źródeł energii w ciepłownictwie i chłodnictwie należy zauważyć, że te wielkości określone zostały w zintegrowanym krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu, wydawanym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu. Na ministra właściwego do spraw klimatu przewiduje się nałożenie obowiązku monitorowania realizacji powyższego celu. W zakresie obowiązku publikowania wykazu środków i podmiotów zobowiązanych realizujących cel, o którym mowa w art. 23 ust. 1 dyrektywy 2018/2001, proponuje się, aby obowiązek taki spoczywał na ministrze właściwym do spraw klimatu, który dane te będzie publikować na swoich stronach Biuletynu Informacji Publicznej.

W ustawie – Prawo energetyczne, w zakresie budowy, modernizacji i przyłączenia źródeł ciepła będących instalacjami OZE oraz źródeł ciepła odpadowego, będzie zapewniony zwrot z kapitału zaangażowany w tę działalność.

W ustawie – Prawo energetyczne zostanie uwzględniona możliwość odejścia przez przedsiębiorstwa wytwarzające ciepło w kogeneracji od sposobu kształtowania taryf w sposób uproszczony, jednak z konsekwencją braku możliwości zmiany przyjętego kosztowego kształtowania taryfy dla ciepła.

III.2 Gwarancje pochodzenia

Implementacja dyrektywy REDII wymaga nowelizacji przepisów w szczególności w poniższych obszarach:

1. Przystąpienie Prezesa URE, jako organu wydającego gwarancje pochodzenia w Polsce, do stowarzyszenia AIB, zrzeszającego podmioty wydające gwarancje pochodzenia, a w konsekwencji synchronizacja polskiego rejestru z HUB-em prowadzonym przez AIB oraz standardem European Energy Certificate System (EECS).
2. Należyte uwzględnienie wartości rynkowej gwarancji pochodzenia wobec producenta, który otrzymuje wsparcie finansowe z systemu wsparcia.
3. Uwzględnienie w krajowym porządku prawnym wymogów normy CEN - EN 16325 po jej aktualizacji i zatwierdzeniu.
4. Rozszerzenie rejestru gwarancji pochodzenia prowadzonego przez Towarową Giełdę Energii („TGE”) o nowe nośniki energii: gaz z odnawialnych źródeł (biometan), w tym wodór, ciepło oraz chłód.
5. Dostosowanie funkcjonalności rejestru gwarancji pochodzenia prowadzonego przez TGE do nowych przepisów.

III.3. Krajowy Punkt Kontaktowy OZE

Szczegółowe założenia planowanej ustawy w zakresie KPK OZE

- KPK OZE, jako punkt elektroniczny.
- KPK OZE stanowi platformę informacyjną dla wnioskodawców. Punkt ten powinien być postrzegany jako pierwszy punkt kontaktowy, w którym wnioskodawca może znaleźć informacje na temat tego, jakie pozwolenia są wymagane dla jego projektu i w jaki sposób te procedury są przeprowadzane, czyli:
 - sposób załatwienia sprawy (listownie lub elektronicznie),
 - podstawowe informacje, które powinien wiedzieć wnioskodawca przed rozpoczęciem postępowania,
 - warunki, które trzeba spełnić, aby przystąpić do danego postępowania,
 - czas w jakim należy załatwić sprawę,
 - organ, właściwy do realizacji sprawy (z możliwością wyszukania za pomocą wpisania nazwy miejscowości lub kodu pocztowego),
 - opis czynności jakie musi spełnić wnioskodawca krok po kroku,
 - przedstawienie czynności wykonywanych przez organ wydający rozstrzygnięcie,
 - koszt postępowania,
 - czas trwania postępowania,
 - odwołanie się od rozstrzygnięcia.

III.4. Uproszczenie procedur administracyjnych

Aby spełnić obowiązki określone w REDII konieczne jest podjęcie działań umożliwiających przyspieszenie inwestycji w odnawialne źródła energii. Niniejszy projekt ustawy będzie regulować zmiany proceduralne związane z indywidualnym postępowaniem administracyjnym. W celu przyspieszenia inwestycji w OZE należy jednak usprawnić także procedurę przyjmowania gminnych dokumentów planistycznych tj. studium oraz MPZP, które pomimo tego, że są rodzajem procesu politycznego, będącego emanacją samorządności społeczności lokalnej, to jednak w wielu przypadkach stanowi najdłuższy z etapów – bezpośrednio wpływających na długość trwania procesu inwestycyjnego. W tym miejscu należy zaznaczyć, że w ramach administracji rządowej prowadzone są prace nad ograniczeniem długości i istniejącej dotychczas sekwencyjności przyjmowania studium oraz MPZP. Wyniki tych prac będą mieć także pozytywny wpływ na realizację projektów OZE. Modyfikacja planistycznej, a więc społeczno-politycznej fazy procedury administracyjnej – zmiany studium lub MPZP – jest tym istotniejsza, że wypis i wyrys z MPZP potwierdzający możliwość lokalizacji instalacji OZE w danej lokalizacji jest obecnie elementem niezbędnym dla uzyskania warunków przyłączenia i podpisania umowy o przyłączenie.

Niezależnie od powyższego, wskazane jest dążenie do tego, aby na wybranych rodzajach obszarów inwestycje w odnawialne źródła energii mogły być realizowane z ograniczonym wpływem procedur planistycznych. Projekt ustawy będzie zawierać uproszczenia między innymi w obszarach: proces przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, procesy wynikające z prawa budowlanego czy usprawnienie procesu inwestycyjnego.

III.5. Partnerski handel (peer-to-peer) – przez prosumenta

Wprowadzenie możliwości bezpośredniego handlu energią P2P który umożliwi:

- przekazywanie energii nieskonsumowanej przez podmiot posiadający instalację OZE do drugiego podmiotu w celu pokrycia jego zapotrzebowania na energię za pośrednictwem platformy internetowej lub określonych technologii działających jako pośrednik, które zapewnią operatorom rynku cyfrowe połączenia wzajemne niezbędne do ułatwienia wymiany energii;
- wymianę energii pomiędzy podmiotami poprzez sieć elektroenergetyczną. W tym przypadku nadwyżki energii przekraczające chwilowo sumaryczne zapotrzebowanie obu podmiotów również mogą trafić do sieci elektroenergetycznej.

IV. System wsparcia umożliwiający modernizację instalacji OZE

Założenia systemu:

- System wsparcia modernizacji będzie mieć zastosowanie do instalacji OZE, których wiek przekracza 15 lat. Dla uproszczenia identyfikacji uprawnionych instalacji wsparcie będzie adresowane do instalacji OZE po zakończeniu pierwotnego 15-letniego okresu wsparcia (w systemie świadectw pochodzenia lub aukcyjnym lub FIT/FIP).
- Prawo do nowego wsparcia powinno móc być przyznawane jeszcze przed upływem pierwotnego okresu wsparcia, tak aby umożliwić terminową realizację niezbędnych inwestycji wydłużających cykl życia instalacji.
- Wsparcie dotyczy kosztów modernizacji nie mniejszych niż 25% nakładów na nową referencyjną instalację OZE, w celu wyeliminowania wspierania napraw i usprawnień o mniejszej wartości, które powinny być finansowane z przychodów z działalności instalacji, bądź wsparcia operacyjnego.
- Modernizowane instalacje OZE będą konkurować o wsparcie z instalacjami nowymi (m.in. uczestniczyć w tym samym koszyku aukcyjnym). Pozwoli to na zapewnienie odpowiedniej podaży projektów w wybranych koszykach a tym samym skuteczne rozstrzygnięcie ogłoszonych aukcji.
- System wsparcia modernizacji obejmie inwestycje wpływające na poprawę produkcyjnych parametrów instalacji, dotyczących wytwarzania energii z OZE, tj. modernizację, w tym konwersję.
- Wsparcie dotyczyć będzie więc jedynie produkcyjnej części instalacji, bezpośrednio związanej z wytwarzaniem energii w tej instalacji (np. turbina, generator).

W szczególności, wsparcie nie będzie odnosić się do infrastruktury i urządzeń instalacji OZE, które mają jedynie charakter środowiskowy (np. przepławki dla ryb) – nie będą to koszty kwalifikowane w tym systemie.

- Zakłada się, że wsparcie udzielone instalacjom zmodernizowanym wyniesie maksymalnie 15 lat.

V. System wsparcia kontynuacyjnego umożliwiający pokrycie uzasadnionych kosztów operacyjnych dla instalacji OZE po zakończeniu 15-letniego okresu wsparcia

W celu umożliwienia pokrycia uzasadnionych kosztów operacyjnych dla technologii: elektrowni wodnych, biomasowych i biogazowych oraz w przedziałach mocowych uzasadniających dodatkowe różnicowanie poziomu wsparcia w ramach tych technologii które po zakończeniu 15-letniego okresu wsparcia (w postaci świadectw pochodzenia lub prawa do korzystania z systemu FIT/FIP lub systemu aukcyjnego), są utrzymane w stanie technicznym umożliwiającym ich dalszą eksploatację przez kolejne 10 lat, niezbędne jest ustanowienie nowego, dedykowanego tym instalacjom systemu wsparcia kontynuacyjnego, zapewniającego rentowność produkcji energii poprzez pokrycie różnicy pomiędzy kosztami operacyjnymi a przychodami ze sprzedaży energii po cenie rynkowej (premia).

Założenia systemu wsparcia kontynuacyjnego umożliwiającego pokrycie uzasadnionych kosztów operacyjnych dla instalacji OZE po zakończeniu 15-letniego okresu wsparcia:

- wsparcie nie może być łączone dla tego samego okresu z innym wsparciem operacyjnym (np. rynek mocy, wsparcie dla wysokosprawnej kogeneracji);
- wsparcie może być łączone ze wsparciem inwestycyjnym (np. dotacje i pożyczki NFOŚiGW) i nie podlega regule kumulacji (wysokość wsparcia operacyjnego nie jest kalkulowana z uwzględnieniem kosztów inwestycyjnych, dlatego nie zaistnieje sytuacja podwójnego finansowania tych samych kosztów z obu instrumentów);
- poziom wsparcia określany jest dla trzech technologii: elektrowni wodnych, biomasowych i biogazowych oraz w przedziałach mocowych uzasadniających dodatkowe różnicowanie poziomu wsparcia w ramach tych technologii.

VI. Zmiany w zakresie morskiej energetyki wiatrowej

Zmiany w ustawie o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych mają na celu wprowadzenia niezbędnych modyfikacji redakcyjno-technicznych w celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych. Stanowi to odpowiedź na uwagi zgłoszone przez Biuro Legislacyjne Senatu na etapie prac nad ustawą offshore w Senacie. Zmiany dotyczące ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i

administracji morskiej mają na celu, m.in. bardziej efektywne planowanie rozwoju infrastruktury służącej do wyprowadzenia mocy z morskich farm wiatrowych Ponadto, proponuje się wykreślenie odniesienia do koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ponieważ na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw uchylono art. 47 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, który stanowił podstawę do wydania przez Radę Ministrów uchwały dotyczącej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

Zmiana ustawy – Prawo wodne przesądza wątpliwości interpretacyjne.

VII. Hybrydowe instalacje OZE

W projekcie zostanie zaproponowana zmiana definicji hybrydowej instalacji odnawialnego źródła energii pozwalają na zdecydowaną poprawę wskaźnika wykorzystania mocy poszczególnych technologii wytwarzania energii elektrycznej wchodzących w skład instalacji hybrydowej. Zagwarantuje to istotne korzyści wynikające z bieżącej eksploatacji sieci dystrybucyjnej i pozwoli na uniknięcie istotnych wydatków na jej rozbudowę, których poniesienie byłoby konieczne w przypadku podłączenia poszczególnych instalacji odnawialnych źródeł energii – bez efektu synergii, ze wzrostem wydajności i stabilności pracy wytwarzania energii elektrycznej osiąganey w przypadku hybrydowych instalacji odnawialnych źródeł energii. Opracowane analizy potwierdzają, iż nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu. Działania regulacyjne które są objęte wnioskiem, poza korzyściami związanymi z rozwojem sektorów objętych regulacją będą wywoływały również określone konsekwencje finansowe, związane m.in. z wpływem systemów modernizacji oraz kontynuacji wsparcia na rachunek końcowy odbiorcy.

Wreszcie, mając na uwadze konieczność:

- 1) wprowadzenia nowych instrumentów nadzoru rynkowego w postaci rejestru wytwórców biogazu i rejestru klastrów energii,
- 2) modyfikacji istniejących instrumentów nadzoru rynkowego, polegającej na poszerzeniu zakresu podmiotowego rejestru wytwórców biogazu rolniczego o wytwórców biometanu z biogazu rolniczego i zakresu przedmiotowego rejestru gwarancji pochodzenia o dane w zakresie gwarancji pochodzenia biometanu,
- 3) transpozycję przepisów dyrektywy REDII,
- 4) konieczność wprowadzenia rozwiązań dla instalacji modernizowanych oraz wsparcie kontynuacyjne dla istniejących instalacji,
- 5) wprowadzenie nowych rozwiązań dla hybrydowych instalacji OZE
- 6) niezbędne usprawnienia dla morskiej energetyki wiatrowej, – niezbędne jest podjęcie prac nad zmianami ustawowymi oraz w stosownych obszarach uwzględnienie w projekcie wpływu ww. planowanych działań na sektor finansów publicznych.

Projekt OSR załączony do niniejszego zgłoszenia do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów zawiera materiały analityczne opisujące ww. wpływ w sposób szczegółowy.

Organ odpowiedzialny za opracowanie projektu:

MKiŚ

Osoba odpowiedzialna za opracowanie projektu:

Ireneusz Zyska Sekretarz Stanu, Jacek Ozdoba Sekretarz Stanu

Organ odpowiedzialny za przedłożenie projektu RM:

MKiŚ

Planowany termin przyjęcia projektu przez RM:

II kwartał 2022 r.

Informacja o rezygnacji z prac nad projektem:

Status realizacji: